

Khi Địch Minh Thao Chạy - Phần I - Chương 1: Làm sao thoát khỏi vùng lầy.

Tác Giả: GS.TS. Nguyễn Tấn Hưng
Thứ Tư:, 26 Tháng 5 Năm 2010 02:18

Cuốn C Chiến Việt Nam

KHI ĐỊCH MINH THAO CHẠY

Phần I - Chương 1

LÀM SAO THOÁT KHỎI VÙNG LẦY

Việt nam bỏ Nixon

"Tôi tin chắc rằng sự việc đó (hành động của ông Thiệu) đã khiến ông Humphrey thất bại"

Lyndon B. Johnson

Hồi ký The Vantage Point (1971)

Chiếc xe limousine đưa tôi ra sân cỏ. Khách bắt tay Tổng bí thư, thông thạo tiếng Anh của ông, bèn cười xuýt xoa. Đùng một cái, một trái pháo nổ ngay phía trước mặt. Khách vội vã bước vào xe, tài xế đóng sập cửa. Chiếc xe màu đen có còi hú phóng đi vun vút. Đoàn tuồng theo sau. Chắc là một đội múa? Ông Nguyễn Văn Thiệu và gia đình ông, Tổng thống Lyndon Johnson phái Phó Tổng thống Hubert Humphrey sang Sài Gòn để thăm phong. Sau phiên nghi lễ ông Humphrey vào gặp ông Thiệu ở Dinh Độc Lập, có Địch Bunker và Ted Van Dyk tháp tùng. Trong giây phút huy hoàng của ngày đăng quang, ông Thiệu vui vẻ tiếp đãi khách. Chắc rằng Phó Tổng thống Hoa Kỳ sẽ có những lời chúc mừng, an ủi, làm yên lòng vị Tổng thống đầu tiên của nước Đệ Nhị Cộng hòa.

Thần nhúng, và a ung xong ly là, Humphrey đã chầm rãi: "Ngài cần biết về tình hình chính trị của Hoa Kỳ, hiện nay đã đến lúc cần phải có một giai đoạn chuyển tiếp để Miền Nam có thể tự lập, tự cường". "Vâng tôi hiểu," ông Thiệu đáp, "nhưng chúng tôi còn cần phải có sự hiện diện của Hoa Kỳ với một đội hiên tại". "Thêm vài năm nữa và cùng một mặt trận với quân sự và kinh

Khí Địch Minh Tháo Chạy - Phần I - Chương 1: Làm sao thoát khỏi vùng lầy.

Tác Giả: GS.TS. Nguyễn Tiến Hoàng
Thứ Tư: 26 Tháng 5 Năm 2010 02:18

Tôi nhớ hiện nay thì chắc không thể có!" Humphrey nói tiếp ông Thiệu uông nghe, tàn than đi u thu c lá Gauloise ông đang hút d r t ngay xu ng t m th m d y. Nói xong, phái đoàn ông Humphrey t m bi t. Ông Thiệu u ti n đ a khách quý ra th m Dinh Đ c L p. V a b c xu ng th m, chính ông Humphrey đã m c kích c nh pháo kích.

T mùa hè 1967, lúc d lu n b t đ u nói v cu c b u c T ng th ng Hoa k , nhi u ng i b n M đã nói v i tôi là ph i h t s c th n tr ng. Bâ y gi nghe ông Humphrey nói nh lúc này, tôi bi t ngay là s p t i lúc chính sách Hoa k thay đ i nh ông Thiệu u k i. Và t sau cu c g p g ông Thiệu u đã có m t n t ng r t r t v ông Humphrey: ông này mà làm T ng th ng thì M s rút h t, đ Mi n Nam "t l c, t c ng".

Chi n tranh Vi t nam đã ch m đ t 30 năm qua mà đ âm cu c chi n VN v n còn nh ph ng ph t đầu đây. Ng i ta luôn nh c đ n nó trong các cu c tranh lu n, g n nh t là chi n tranh Iraq.

Ch nói v hai ng c viên Dân ch , C ng hoà trong cu c tranh c năm 2004 (John Kerry và George Bush) là đã có v n đ tranh cãi kéo dài c m y tháng. R i đ n chuy n bài h c v chi n tranh Vi t nam: n u Hoa k có tham chi n đ đầu thì ph i đánh nhanh, đánh m nh r i rút ngay (nh ông Bush "Cha" đã làm). Ch có đóng quân l i mà b sa l y. Vì th , ngh sĩ Edward Kennedy, m t nhân v t có nh h ng c a đ ng Dân ch , đã g i Iraq là "Vi t nam c a ông Bush (con)" bài h c cho Hoa k thì nhi u ng i đã rút t a. Nh ng v nh ng bài h c cho Đ ng minh c a M trong th i chi n thì ít ai nói t i. M t trong nh ng bài h c đó là m i khi có b u c T ng th ng, Hoa k s có bi n pháp m nh đ ch ng t thi n chí xây đ ng hoà bình. S m là vào tr c năm tuy n c . Mu n là vào cu i hè năm tuy n c , lúc hai Đ ng h p ch n ng c viên T ng th ng. Hi n t ng này cũng đã tái di n trong cu c b u c 2004. Mùa thu năm 2003, Chính ph Bush đã tuyên b là s trao tr quy n hành cho Iraq vào cu i tháng 6, 2004, làm cho nh ng ng i lãnh đ o m i c a Iraq (đ c M ng h) r t lo ng i, nh ng cũng ph i đ ng ý. nh h ng c a b c đ i này là làm gi m s lo s c a nhân dân Hoa k v chuy n sa l y. R i lúc chuy n giao quy n hành l i cũng đã đ c th c hi n vào th i đi m b t ng : hai ngày tr c ngày đ n đ nh. Báo chí đ ng tin r m r . G n đ n ngày b u c , Toà B ch c l i tuyên b s rút m t s quân t các đ a đi m ngo i qu c v M . Washington còn công b l ch trình b u c t i Iraq, n đ nh vào cu i tháng Giêng 2005, dù có nh ng phe phái c a Iraq còn cho r ng đi u ki n an ninh và xã h i c a h ch a cho phép b u c . Ng i đ c b u làm T ng th ng ch c cũng bi t đ c khi b u c xong là M s nói t i v i c rút quân. Và r i tân T ng th ng c a Iraq cũng s nói "chúng tôi còn c n s có s hi n di n c a quân đ i Hoa k trong m t th i gian n a".

C b n năm, m i khi có b u c T ng th ng Hoa k là có áp l c vào Đ ng minh. Đó là m t trong nh ng kinh nghi m c a Mi n Nam Vi t nam trong su t cu c chi n. Th i Đ nh t c ng hoà, tr c khi T ng th ng Kennedy ra tranh c nhi m k hai vào năm 1964, T ng th ng Ngô Đình Di m b nhi u áp l c t mùa Hè 1963, sau đó b sát h i vào ngày 1-11 th i Đ nh C ng hoà, tr c cu c b u c tháng 11, 1972, T ng th ng Nixon áp l c Vi t nam c ng hoà ký Hi p đ nh Paris. Và vào năm tr c k tuy n c 1976, T ng th ng Ford đã làm ng , đ Mi n Nam lui vào đ vãng cho yên n.

Tr l i th i Đ nh t c ng hoà, sau T ng th ng Kennedy t i phi n T ng th ng Johnson.

B t đ u mu n tháo g .

T t M u Thân (31-1-1968) là cái m c l ch s quan tr ng. Sau khi m i chuy n đã ngã ngũ, v m t quân s , M coi đó nh m t thành công, nh ng v m t tâm lý, nó đã là m t th t b i l n. L n đ u tiên các cu c thăm dò dân ý cho bi t s ng i ch ng đ i chi n tranh (50%) đã v t t lên cao h n s ng h (42%) (1). Báo chí đ t nhi u v n đ v đ đ ng tin c y c a l p tr ng Chính ph M . Ngày m ng 10 tháng 3, khi t New York Times ti t l r ng t ng William

Westmoreland v a xin thêm 206.000 quân, m t b u không khí n ng n  hiện ra r t r o lo  B ch  c (2). Lúc đ o c  m t t i Washington, chúng t i c n nh  nh ng buổi chi u khi ba h  th ng truy n hình M  phát s ng báo cáo tin t c t  Việt nam, kèm theo là những câu hỏi h c b a, nh ng bình lu n bi quan,  i sao n    ch  đ n th ! B  Ngo i giao c ng nh  to  B ch  c, khi tr  l i báo chí rõ ràng là đ  đ ng vào th  th , ch  ch ng đ . V a m i ba th ng trước,  ng Westmoreland l n truy n hình tr n an nh n d n M  là m i vi c đ u t t đ p v  s p t i lúc nhìn thấy  nh s ng cu i đ ng h m. B y gi , đ ng m t c i, Vi t C ng vào t i t n To  đ i s . Câu hỏi h c b a là n u đ ng th ng, t i sao l i phải xin tăng thêm t i 40% quân s ? (3).

Nhi u nhựa bình luận cho r ng bi n c  M u Th n là Đ i n Bi n Ph  đ i v i T ng th ng Johnson (4).  ng b  b i tr n v  tâm lý. Khi T ng tr ng quốc phòng Robert McNamara xu ng tinh thần,  ng Johnson h t ch  t a. Năm 1984  ng McNamara m i th  nh n là ngay từ khi M  mang quân vào (1965-1966),  ng c ng đ  c  nh ng ho i nghi v  cu c chi n. Nh  v y t i sao  ng l i h ng h i ch  tr ng mang quân vào Miền Nam? Người ta cho r ng  ng ch  mu n chi u ý Johnson lúc đ o v  nh m ch c ch  t ch Ngân hàng th  gi i (5). T t M u Th n là th i đ i m t t  cho  ng t nh đ n vi c tháo lui. B  ch ng đ i đ  đ i, l i th y "đ u h u" McNamara b t đ u tránh n , T ng th ng Johnson m t m i, chán ch ng.

Ngày 31 th ng Ba, đ ng hai th ng sau M u Th n,  ng tuyên b  s  không ra tranh c  nhi m k  hai n a. Đ ng th i ra l  nh ng ng oanh t c B c Vi t t  tr n vĩ tuy n 20 đ  k u gọi đ nh chi n. Đ nh chi n xong là rút quân v .

B u c , b u c  : H y đi Paris?

T ng th ng Johnson l i đ  c  ngay Phó Tổng th ng Hubert Humphrey thay  ng ra tranh c  vào th ng 11, 1968.

Tuyên b  ý định không ra  ng c  t  cu i th ng Ba, Johnson đ  cho Humphrey đ  th i gi  đ  t  ch c, v n đ ng. Humphrey tranh c  v i l p tr ng ch m đ t chiến tranh, đ m l i ho  bình. Nh ng n u ch m đ t bằng cách đ n ph ng b  cu c th i Hoa k  s  b  th  gi i coi th ng. Nh  v y là thua r i! Ph i c  m t Hi p đ nh đ nh chi n do chính Việt nam c ng ho  ký th  m i danh chính ng n thu n. Sau này,  ng Thi u k  l i ngay sau cu c th m vi ng c   ng Humphrey, nh n m t chuy n đ i quan sát chi n tr ng Miền Nam, T ng tr ng quốc phòng McNamara c ng đ  nh n m nh: "Chúng t i c n c  m t cu c b u c  (  Miền Nam) đ  đ u đ nh v i B c Vi t. Đ i s  Bunker th i lu n n i t i "C n c  ho  đ m đ  ch ng t  v i Qu c hội v  nh n d n Hoa k  là chúng ta – Hoa k  v  Việt nam c ng ho  - đ u mu n ho  bình" (6).

K  hoạch c   ng c  viên Humphrey đ c thành h nh vào tháng Năm 1968, khi  ng Cyrus Vance đ i đ n cho Hoa k  v   ng Hà Văn L u đ i đ n cho B c Vi t đ n h p t i Paris đ  th o lu n v  chi tiết nh ng cu c ho  đ m ch m đ t chiến tranh. Lúc đ o, Chính ph  Việt nam c ng ho  ch    ch u tham gia v  S i gòn mu n tr c ti p đ m phán với Hà Nội, M t tr n gi i phóng miền Nam (MTGPMN) ch  tham gia nh  m t ph n c    ph i b  B c Vi t mà thôi. Nh ng n u Chính ph  Mi n Nam không tham gia th  làm th  nào đ  c  đ c m t Hi p định cho s m?  ng Humphrey không th  th ng c  n u vi n tr ng ho  bình ch    s ng t  vào ngày b u c  m ng năm th ng 11, 1968.

C ng g n ngày b u c ,  p lực t  Washington đ n c ng m nh. Đ i s  Ellsworth Bunker tìm m i cách thuy t phục  ng Thi u g i ph i đ n sang Paris đ  ho  đ m, c ng s m c ng hay.

B u c , b u c  : Động đi Paris?

C ng lúc ấy,  ng Thi u l i nh n đ c nh ng l i ve v n t  ph i đ i th  c   ng Hubert Humphrey, đ o là  ng Richard Nixon. Thông đ p ph i Nixon l i tr i ng c h n: "Ch  tham gia ho  đ m Paris, c  tr i ho n c ng l u c ng t t đ  đ i  ng Nixon l n T ng th ng, m i chuy n s  t t đ p"(7).

Khi Đệ nhất Minh Tháo Chạy - Phần I - Chương 1: Làm sao thoát khỏi vùng lầy.

Tác Giả: GS.TS. Nguyễn Tiến Hoàng
Thứ Tư: 26 Tháng 5 Năm 2010 02:18

Nhưng ngay khi làm trung gian lúc đó là bà Anna Chennault và Đệ nhất Bùi Diễm. Bà Chennault rất thích ông Thiệu u tin cậy. Bà là người gốc Trung Hoa, quê quê của bà là Claire Chennault, chủ huy đoàn Phi Hổ (Flying Tigers), một nhóm tình nguyện viên của Mỹ chiến đấu cho Nhật khi Đệ nhất chiến. Sau khi chiến tranh kết thúc năm 1958, bà thay thế ông làm quản trị viên của hãng hàng không Phi Hổ. Trong những chuyến bay qua Đông Nam Á, bà thường ghé Sài Gòn và đến thăm ông Thiệu u. Có lẽ bà còn đến thăm nhà ở villa Bờ Đệ nhất Vũng Tàu. Bà đóng một vai trò chủ yếu trong nhóm "Vận động cho Trung Hoa" (Chia Lobby) và gây quỹ tranh cử cho Đệ nhất Cộng hòa. Bà Chennault ra vào thủ đô trong chính giới ở Washington và rất hãnh diện về những quen biết của mình ở đó. Bà gặp Nixon lần đầu tiên vào năm 1954, khi ông sang thăm Đài Loan với tư cách Phó Tổng thống. Năm 1960, bà cũng vận động cho nhóm vận động của Nixon chiến tranh Kennedy.

Anna Chennault thăm Việt Nam xuyên vào năm 1968, để thông tin cho ông Thiệu u về sự tranh cử của Nixon và những quan điểm của ông về Việt Nam. Bà nói với ông Thiệu u rằng Nixon sẽ là một người bạn tốt cho Việt Nam miễn là Humphrey nhích. Sau này, bà kể lại cho chúng tôi: "Ông Thiệu u bênh phe Dân chủ làm áp lực nặng. Công việc của tôi hôm nay là cố gắng cho ông ta vận động thay đổi ý kiến". Đệ nhất Bùi Diễm, qua sự giới thiệu của bà, còn đến thăm ông Nixon tiếp kiến và đến là người có tin tức gì thì cũng đưa cho bà Chennault. Bà sẽ phúc trình những chuyện cho John Mitchell, người phụ trách vận động tranh cử cho Nixon. Trong buổi gặp gỡ, Nixon hỏi bà là người thông thạo, sẽ coi vận động Việt Nam là ưu tiên số 1, và "bỏ đi những danh sách dành cho Việt Nam một số điều xấu thu nhập lợi ích phe Dân chủ". (9).

Mưu lược của ông Thiệu u

Ông Thiệu u biết quá rõ về lập trường của ông Humphrey. Nếu ông ta thắng cử thì có nghĩa là sẽ có một Chính phủ liên hiệp (với Cộng sản) trong sáu tháng; còn nếu Nixon thắng thì ông cũng còn có hy vọng, ông kể lại cho chúng tôi nghe vào một buổi chiều mùa xuân năm 1985 tại London. Ông cho rằng sau khi có một Chính phủ liên hiệp thì Mỹ sẽ rút đi hết, một Cộng hòa Cộng hòa cho sự phân quyền. Bởi vậy, ông đánh một ván bài liều.

Khoảnh của ông Thiệu u là cố gắng trì hoãn quyết định của Tổng thống Johnson về việc ngưng oanh tạc Bắc Việt và về việc Việt Nam Cộng hòa tham dự Hòa đàm Paris.

Người con cá vàng, ông không hề nói "không" với ông Bunker, mà luôn nói "có, với điều kiện". Cố gắng này đã mua thời gian cho viên Cố hòa Richard Nixon. Có lúc ông còn dùng ngay những "thủ thuật dân chủ" do chính người Mỹ giúp Miền Nam vận động nên để tránh né: ông viện cớ là vì lo ngại làm việc dân chủ, ông còn phải tham khảo ý kiến Quốc hội và Hội đồng an ninh quốc gia. Ông Thiệu u biết là người gắng quá thì Johnson có thể lo ngại quyết định phân quyền, cho nên ông không công khai phân định với Johnson, mà chỉ phân định những chi tiết, đòi thêm điều kiện, điều kiện kia. Đúng là cung cách xoay xở để tận dụng của một người mưu lược.

Trong tuần lễ chốt trước ngày bầu cử, John Mitchell "hôm nay ngày" liên lạc với bà Chennault để thuyết phục ông Thiệu u vận động tham dự hòa đàm Paris. Cố gắng đầu tiên là Cố quan điều tra Liên bang (FBI) lên nghe điều kiện, và bà nói đùa với Mitchell: "Ai đang nghe đầu dây bên kia?" Mitchell thì không cho câu trả lời đó là hài hước và nói: "Bà nên dùng điều kiện công cộng, vận động nói chuyện sao?". Liệu những mà Mitchell chuyển cho bà lúc nào cũng giống nhau: "Động để cho ông Thiệu u gửi phái đoàn sang Paris"(10).

Một vài ngày trước bầu cử, Mitchell điều kiện cho bà Chennault, những chuyện một thông điệp khác cho ông Thiệu u. "Anna, tôi nói đây là theo lệnh của Nixon. Điều kiện quan trọng là những người bạn Việt của chúng ta cần phải hiểu rõ quan điểm của Đệ nhất Cộng hòa, và tôi mong bà giới thiệu thích cho họ như thế"(11).

Dù những điều kiện đầy đủ phúc trình của CIA và FBI về những cuộc điều kiện đàm phán của bà Chennault và

Sài gửn, ửng Johnson quyửt đửnh khửng cửng bử viử cử y ra vì sử bử mang tiửng là "nghe lửn" và cử tiửn hửnh sửng kiửn hoả bửnh cửa mửnh đử giúp cho ửng Humphrey(12).

ửng Thiử u "án bửnh bử t đửng", tiửp tửc khửng nhửc nhửch, nhửng cho phửa Mử cử mửng mửp mử là trửc sau rửi ửng cửng sử nghe theo đử đử hoả đằm. Đử i sử Bunker mử c mử u, phửc trửnh vử i Washington là nử u chử thêm ít hửm nử a, Chửnh phử Sài gửn cử thử sử ngử i vào bửn hử i nghử. Dửng chiửn thuử t đửnh lử c hửng, ửng Thiử u lử i cửn gử i mử t "phửi đửn tiửn phửng" sang Paris đử "thu xửp chử đử và chuửn bử cho sử tham đử cửa phửi đửn Viử t nam cửng hoả. Và cử đửng đử a nhử thử; khi thử đử a ra nhửng phửn đử i mử i, khi thử rút lử i nhửng chửng ngử i chiửn thuử t, và lửn nử cửng mử t hai ba ngửy mử i giử i quyửt xửng.

Leo thang hoả bửnh

Cửng gửn ngửy bử u cử, Johnson lử i cửng phử i xuửng thang chiửn tranh cho nhanh đử cửn leo thang hoả bửnh. Mửn tranh thử đử c sử đửng hử cửa phửa quân đử i, ửng triử u vử tử lửnh quân sử lử i Viử t nam, Đử i tửng Creighton Abrams, vử Washington đử tham khửo. Abrams đửp xuửng cửn cử khửng quân Andrews lửc nử a đửm ngửy 29 thửng 10, 1968, và đử ngay tử i toả Bử chử c. Vào hai giử 30 sửng, Tửng thửng Johnson chử toử mử t phửn hửp giử a cửc vử n cao cửp cửa mửnh trong phửng Hửp Nử i Cửc. Sau khi duyử t lử i tửnh hửnh quân sử lửng chi tiử t, Johnson ngử thửng mử t Abrams trong giửy lửt, rử i hử i:

- Đửy là giử phửt nghiửm trửng. Theo nhửng gử Đử i tửng đử c biử t, Đử i tửng cử ngử nửng i hay đử đử t gử khửng vử viử c ngửng nẻm bom Bử c Viử t?

- Đử khửng, - Abrams đửp.

- Nử u là Tửng thửng, Đử i tửng cử sử làm nhử thử khửng?

- Tửi khửng ngử nửng i gử hử t. Tửi biử t làm thử sử gửy nhiử u phử phửn trong đử lửn. Nhửng tửi nghử làm nhử thử là phử i. Làm nhử thử là đửng.

Giử a lửc đửng hửp thử cử ngử i cho biử t rửng Đử i sử Bunker vử n chử a gửp đử c ửng Thiử u đử bử c ửng thoử thuửn đử t khoát nhử Tửng thửng Johnson mửng mửn. Bunker cho hay rửng phửa Viử t nam cửng hoả đửi cử thêm thử i giử: "hử chử a tử chử c đử c phửi đửn đử gử i sang Paris cho kửp ngửy mửng hai thửng 11", nhử Johnson trửng đử i (13).

Bử i hửp chử m đử t trửc nửm giử sửng. Abrams vử nhử ngử, trong khi Dan Rusk trử lử i Bử Ngoử i giao gử i đửy nửi cho Bunker ở Sài gửn. Bử i lử hai thử đử cỏch nhử 12 tiửng đửng hử và Sài gửn đử chiử u, nửn Bunker cử thử cho ửng Rusk biử t nhửng gử đử xử y ra trong ngửy. Lửc 6 giử 15 sửng, Johnson lử i triử u tửp mử t bử i hửp khửc trong phửng hửp nử i cửc cửng thửo lửn vử i cửc vử n vử nhửng hoử t đửng hử u trửng cử a bà Chennault. Hiửn đửn trong bử i hửp cử Ngoử i trửng Dan Rusk và Tửng trửng quửc phửng Clark Clifford. Clifford nử i giửn. Vử i cửng cỏch đửng hoảng nhử t cử a mử t lử t sử ửng phửn nửn rửng sử trử hoản vào phửt chửt cử a Viử t nam cửng hoả là mử t hửnh đửng "đửng trửch cử và hoản toản khửng cử lý do chửnh đửng"(14).

Johnson thử i chử thử cho Rusk nửi vử i Bunker là "Hoa kử đử sửn sửng tiửn hửnh phửn hửp ngửy 2-11-1968 vử i Bử c Viử t tử i Paris mà khửng cửn cử Thiử u?" Nhửng Bunker cử thửc giử c Johnson hoản viử c loản bửng đử i bom lử i chửng 24 giử nử a và hoản hoả đằm Paris đử n mửng 4-11-1968 đử Sài gửn cử thêm thử i giử tử chử c phửi đửn tham đử hử i nghử. Johnson nửi vử i cửc vử n: "Tửi bửng lửng hoản lử i vử nửy mử t, hay hai hửm, nhửng sau đử là hử t Đửng mửnh". Rử i Johnson gử i cho ửng Thiử u mử t thửng đử i p riẻng khửn khoửn giử c ửng gử i đử i đửn đử hoả đằm vử i Hoa kử ở Paris.

Vào bử i trử a 30-10-1968, tửc là chử cửn nửm ngửy trử c bử u cử, Tửng thửng Johnson nhửn đử c hử i ửm cử a ửng Thiử u nửi sử chửp nhửn nử u cửc đử u kiửn cử a ửng đử c thoử mửn(15).

Đửm lao phử i theo lao

Nhử vử y là ửng Thiử u chử a đử t khoát. Tử i đửy thử Johnson khửng cửn chử đử i đử c nử a, nửn đử

thông báo ngay cho ông Thi&u v& vi&c quy&t đ&nh hành đ&ng m&t mình. Johnson &n đ&nh ngày gi& loan báo trên TV vi&c ng&ng oanh t&c là tám gi& t&i 31-10-1968 và quy&t đ&nh s& có hi&u l&c 12 gi& sau đó. Bu&i h&p & Paris đ&u tiên đ&đ&c &n đ&nh vào mùng 6-11-1968, m&t ngày sau b&u c&. V&i áp l&c nh& v&y, ông Johnson hy v&ng su&t ngày hôm đó là th& nào ông Thi&u cũng đ&ng ý đ&a ra m&t thông cáo chung v& vi&c ng&ng oanh t&c và hoà đàm. Đ&i s& Bunker h&p liên mi&n v&i T&ng th&ng Thi&u, Phó T&ng th&ng K& và Ngo&i tr&ng Tr&n Chánh Thành "đ&c san b&ng nh&ng đ& bi&t".

Th&nh&ng, ch& còn m&t gi& tr&đ&c khi Johnson lên truy&n hình ông đ&đ&c Đ&i s& Bunker thông báo r&ng ông Thi&u v&n còn đòi duy&t xét l&i.

Quá mu&n r&i, c&n ph&i có &nh h&ng ngay v&i c&tri. Ngày 1-11-1968, Johnson b&n công b& quy&t đ&nh ng&ng oanh t&c B&c Vi&t và khai m&c Hoà đàm Paris n&i r&ng. Đ&che đ&y tình hình căng th&ng v&i ông Thi&u, ông Johnson nói thêm r&ng "Đ&i đi&n Chính ph& Vi&t nam c&ng hoà n&u mu&n tham đ& thì c& t&do".

Đã d&mlao, ph&i theo lao. T&i Sài gòn, ông Thi&u ph&n &ng b&ng cách t& tách kh&i quy&t đ&nh ng&ng oanh t&c. Ông tuyên b& đó là m&t quy&t đ&nh "đ&n ph&ng" c&a Hoa k&. Ph&n &ng này gi&m b&t tác đ&ng chính tr& c&a n&&c c& Johnson đ&i v&i c&tri M& và khi&n hy v&ng hoà bình cũng m&nh&t. Tuy nhiên dù tuyên b& nh& v&y, ông Thi&u v&n nói riêng v&i Bunker r&ng ông s& không làm gì đ& đ&o l&n sáng ki&n hoà bình c&a ông Johnson và s& tham gia h&i ngh& n&u Sài gòn th&ng thuy&t th&ng v&i Hà N&i ch& không ph&i v&i M&t tr&n gi&i phóng mi&n Nam. Khi Johnson tuyên b& ng&ng oanh t&c B&c Vi&t, Humphrey vô cùng ph&n kh&i, cho r&ng đó là s& h& tr& cho l&p tr&ng ch&m đ&t chi&n tranh mà ông c& v& trong m&y tháng v&n đ&ng tranh c&. Gi& đây, vào nh&ng ngày ch&t, Johnson l&i đi đ&đ&c m&t n&&c c& tuy&t di&u, v&a ch&m đ&t chi&n tranh, v&a b&u lên đ&đ&c ng&ng k& v& thu&c đ&ng Dân ch&. Hôm sau ngày Johnson tuyên b&, t& Washington Post (s& ra ngày 1-11-1968) t&ng thu&t là "ph&n &ng s& kh&i c&a c&p lãnh đ&o chính tr& thu&c c& hai đ&ng là l&i tuyên b& ng&ng oanh t&c c&a T&ng th&ng Johnson đ&em qua s& có th& làm tăng hy v&ng cho đ&ng Dân ch& đ& gi& l&i đ&đ&c toà B&ch &c và duy trì gi& đ&đ&c đ& s& t&i Qu&c h&i trong cu&c b&u c& vào th& Ba t&i". Humphrey thì đ&đ&c báo chí mô t& là "nghiêm ngh& và nh& nh&om, hy v&ng hành đ&ng c&a Johnson s& mang l&i "hoà bình trong danh đ&".

C&m b&y c&a Nixon

C& đ& Humphrey bi&u di&n, Nixon đã gi&ng s&n m&t cái b&y cho ông ta. Qua nh&ng thông tin bí m&t v& hoà đàm Paris, Nixon bi&t đ&đ&c h&t đ&đ&ng đ& n&&c b&&c c&a Johnson. Ông này n&m đ&đ&c sáng ki&n hoà bình đ& giúp Humphrey, l&i có đ&y đ& quy&n hành trong tay, mu&n ng&ng oanh t&c b&t c& lúc nào cũng đ&đ&c. Sau đó đ& t&i tho& hi&p v&i B&c Vi&t. Ngày 22-10-1968, Nixon nh&n đ&đ&c m&t t& trình c&a Bryce Harlow, m&t tu& viên chính tr& c&a mình, r&ng: "T&ng th&ng Johnson đ&ng c& tìm m&i cách đ& có đ&đ&c m&t đ&i ch&c v&i B&c Vi&t... ông tr& nên háo h&c m&t cách đ&đ&ng nh& b&nh ho&n, đ& tìm m&t cái c& nào đó đ& có th& vin vào mà ra l&nh ng&ng oanh t&c và s& ch&p nh&n b&t c& m&t cu&c đ&n x&p nào..."(16). Đ&c t& trình nhi&u l&n, Nixon h&t s&c b&c b&i. Ông đ&ph&ng c&n m&t. Ngày 26-10-1968, Nixon quy&t đ&nh công b& m&t nh&n đ&nh v& hoà đàm nh& sau: "Trong ba m&&i sáu gi& qua, tôi nghe nói có r&t nhi&u cu&c h&i h&p & toà B&ch Cung và & các nói khác v& v&n đ& Vi&t nam. Tôi nghe nói r&ng các viên ch&c cao c&p trong chính quy&n đ&ng r&t b&n r&n đ& đ&t t&i tho& hi&p ng&ng oanh t&c và ti&p theo là đ&nh chi&n. Trong nh&ng ngày g&n đây, nh&ng vi&c đó đ&đ&c coi nh& là đ&ng. Tôi còn... nghe r&ng ho&t đ&ng b&n r&n &y là m&t m&u toan đ&ng kh&nh b& vào phút ch&t c&a T&ng th&ng Johnson đ& c&u v&n &ng c& viên Humphrey. Đi&u này thì tôi không tin là đ&ng" (17). R&t kh&n, c& nói to&c ra, lên án, r&i l&i ph&nh&n. Ngày 31-10-1968 (gi& Washington), Johnson tuyên b& Hoa k& s& "ng&ng m&i phi v& oanh t&c, m&i v& oanh kích t& ngoài kh&i, và pháo kích trên lãnh

th& B&c Vi&t k& t& ngày 1 tháng 11". Ông Humphrey h&t s&c ph&n kh&i vì vi&c ng&ng oanh t&c đã mang l&i k&t qu& mau l&. Tr&c khi Johnson tuyên b&, &ng c& viên Nixon v&i l&p tr&ng mang l&i hoà bình đã đ&c dân chúng M&ng h& h&n h&n &ng c& viên Humphrey, ng&i b& coi là k& v& "con di&u h&u Johnson". Tr&c đó m&i ngày, T&ch&c thăm dò dân ý Gallup cho bi&t k&t qu& là Nixon s& đ&n đ&u Humphrey tám đ&m: 44% và 36% (ngày 21 tháng 10). Nh&ng chi&u m&ng 1-11-1968, t&c là ch& hai ngày sau khi công b& ng&ng oanh t&c, thì "sóng gió n&i lên, và Nixon ch& còn đ&n đ&u Humphrey có hai đ&m: 42% và 40%"(18).

Nh& v&y, ch&c là Nixon ph&i lo l&ng l&m. Th& nh&ng không, vì ông bi&t đ&c ông Thi&u đang toan tính cái gì & Sài gòn. Nixon r&t m&ng khi th&y phe Dân ch& đang sa vào cái b&y c&a mình. Ông bi&t là ông Thi&u s& không ch&u đi Paris, v&y mà phe Dân ch& l&i phóng m&nh lên vi&n &nh hoà bình b&ng cách g&n li&n vi&c ng&ng oanh t&c v&i Hoà đàm Paris, đ&c c& đ&nh vào ngày 6-11-1968.

T& th& th& chuy&n sang th& công, ông Nixon l&i đi m&t n&c c& cao h&n: đó là c& đ& đ&u thêm vào l&a. Ông th&i ph&ng ngay cái hy v&ng hoà bình cho l&n h&n, vì bi&t r&ng chính ông Thi&u s& làm nó x&p. Ch&c ch&n ông s& có l&i khi c& tri M& v& m&ng, hoài nghi lá bài hoà bình c&a Johnson. Trong m&t cu&c mít-tinh l&n t&i Madison Square Garden, New York, đ&ng vào ngày ng&ng oanh t&c, Nixon tuyên b& r&ng ông s& "không nói b&t c& đ&u gì có th& phá v& c& h&i đ&a đ&n hoà bình, và ông tin r&ng r&ng vi&c ông Johnson ng&ng d&i bom s& "mang l&i m&t vài ti&n b&" t&i Hoà đàm Paris nhóm h&p vào ngày sáu tháng 11 s&p t&i. Th&c ra, Nixon th&a bi&t là ông Thi&u s& không tham gia, nên ông gi&ng l&i cho Humphrey và Johnson r&i vào.

Lá bài t&y

Ba ngày tr&c cu&c b&u c&, áp l&c c&a Johnson gia tăng. ông g&i m&t thông đ&p riêng cho ông Thi&u thúc gi&c "Chúng ta không nên b& nhau trong gi& phút nghiêm tr&ng này".

Lá bài ch&t c&a ông Thi&u là bài di&n văn ông đ& đ&nh đ&c vào ngày L& Qu&c Khánh, m&ng m&t tháng 11, ngày l&t đ& Chính ph& Ngô Đình Di&m (31 tháng 10, gi& Washington). ông Thi&u đ& đ&nh đ&c di&n văn trong m&t phiên h&p L&ng Vi&n Qu&c h&i Vi&t nam c&ng hoà vào m&ng m&t tháng 11. Bu&i chi&u hôm tr&c, nhân đ&p l& Qu&c khánh, ông m& m&t ti&c ti&p tân kho&n đ&i ngo&i giao đoàn t&i dinh Đ&c L&p. Nh& l&i bu&i đó, ông k& chúng tôi nghe h&i 1977: "Không th&y ông già Bunker nói chuy&n v&i ai h&t, mà c& đ&n ch& tôi nói v& bài di&n văn tôi s&p đ&c ngày mai. Bunker h&i nhi&u l&n là "m&i vi&c êm xuôi c& ch&, th&a T&ng th&ng?". Tôi tr& l&i "C& nhiên, c& nhiên, m&i vi&c đ&u êm xuôi".

Bunker l&y làm hài lòng và nâng ly chúc t&ng t& do cho Vi&t nam c&ng hoà. Ông báo cáo v& Washington là ông Thi&u s& tuyên b& trong bài di&n văn đ&c tr&c Qu&c h&i (vào hôm sau, m&ng 1-11) là Vi&t nam c&ng hoà s& tham gia các cu&c Hoà đàm Paris. Riêng ông Thi&u thì đã dùng m&i cách đ& gi&u cho kín n&i dung bài di&n văn: ông t& vi&t l&y b&n th&o, r&i cho ba ng&i th& ký khác nhau đánh máy, m&i ng&i đánh m&t s& trang ch&ng theo th& t& nào đ& không ng&i nào có th& đ&c đ&c t&t c& bài di&n văn. H& l&i ph&i & luôn trong dinh hôm đó, không đ&c đ& đi đâu (19).

Sáng th& B&y, 1-11-1968, m&t bu&i sáng êm & & Sài gòn, khí tr&i khô ráo và đ& ch&u vì mùa m&a v&a h&t. Ông Thi&u k& l&i là trên đ&ng t& Dinh Đ&c L&p t&i Qu&c h&i, ông h&t s&c lo ng&i, có th& ông s& b& CIA ám sát n&u Johnson và Humphrey bi&t tr&c đ&c là ông s&p s&a ph&n ph& và bác b& k& ho&ch hoà bình c&a Hoa k&, ng&m phá ho&i c& h&i th&ng c& c&a Humphrey. "Và n&u h& mu&n ám sát tôi thì cũng đ& thôi. R&i sau đó c& đ& cho Vi&t C&ng ho&c là do "âm m&u đ&o chính" là xong", ông Thi&u k& l&i. N&u tình hình & Mi&n Nam tr& nên r&i ren thì l&i càng đ& b& bi&n minh cho vi&c ng&ng oanh t&c và kh&i s& đàm phán v&i B&c Vi&t. Ông Thi&u cũng bi&t r&ng m&t khi ông đã t&i đ&c toà nhà Qu&c h&i và đ&c di&n văn công khai loan báo quy&t

Khi Địch Minh Tháo Chủy - Phấn L - Chiến lược 1: Làm sao thoát khỏi vũng lầy.

Tác Giả: GS.TS. Nguyễn Tiến Hoàng
Thứ Tư: 26 Tháng 5 Năm 2010 02:18

Địch nh c̄a mình r̄i thì h̄t ph̄i lo. Ông s̄ tránh đ̄ c̄ nh̄ ng th̄ m hō có th̄ x̄y ra n̄ u nh̄ nḡ i M̄ quȳt đ̄ nh̄ l̄t đ̄ ông.

Nḡ i s̄ ng s̄ ng ngay hàng gh̄ đ̄ u trong Qū c h̄ i, Đ̄ i s̄ Bunker có v̄ thō i mái và luôn t̄ m t̄ m c̄ i, sau c̄ tháng gī ng co v̄ i phía Vī t nam c̄ ng hoà. Khi ông Thī u t̄ i, máy quay phim c̄ a ba h̄ th̄ ng truȳ n hình M̄ đ̄ u h̄ ng vào ông và c̄ tō đ̄ ng lōt đ̄ ng d̄ y v̄ tay. "Này công dân̄ i, Qū c gia đ̄ n ngày gī i phóng...". M̄ i nḡ i nghiêm ch̄ nh chào qū c k̄ .

Khi b̄ t đ̄ u nói, ông Thī u t̄ v̄ xúc đ̄ ng rõ r̄t, nh̄ ng c̄ ng quȳt. Sau ph̄ n m̄ đ̄ u nḡ n nḡ i, ông c̄ t cao tī ng nói. B̄ ng m̄ t gī ng đanh và s̄ c, ông đòi B̄ c Vī t tr̄ c tī p đàm phán v̄ i Vī t nam c̄ ng hoà. Vī t C̄ ng s̄ ch̄ tham gia nh̄ m̄ t ph̄ n c̄ a phái b̄ B̄ c Vī t mà thôi. Nh̄ n m̄ nh̄ t̄ ng ch̄ , ông nói: "Chính ph̄ Vī t nam c̄ ng hoà r̄t tī c là không th̄ tham đ̄ nh̄ ng cū c hoà đàm s̄ b̄ hī n nay t̄ i Paris".

C̄ Qū c h̄ i nghe đ̄ n đó đ̄ u đ̄ ng lōt đ̄ ng d̄ y v̄ tay th̄ t lâu. Đền chī u và máy quay phim b̄ ng đ̄ đ̄ n v̄ phía Bunker. Sau này, ông Thī u k̄ i: "Tôi còn nhìn th̄ y rõ là Bunker lúc̄ y c̄ làm ra v̄ bình tĩnh mà không đ̄ c. Ông toát c̄ m̄ hôi ra. Nhìn ḡ ng m̄ t ông, tôi không kh̄ i ái nḡ i, nh̄ ng tôi không th̄ làm gì khác h̄ n đ̄ c. Tôi không th̄ ch̄ p nh̄ n tình tr̄ ng có th̄ đ̄ a mình t̄ i ch̄ liên hī p v̄ i C̄ ng s̄ n" (20). Bài dī n văn c̄ a ông Thī u kéo dài 27 phút và b̄ nh̄ ng trảng pháo tay làm gián đ̄ n m̄ i tám l̄ n. Quȳt đ̄ nh này c̄ a ông đã là m̄ t tin quan tr̄ ng (21). Bài dī n văn ngày Qū c Khánh năm 1968 c̄ a ông Thī u là m̄ t n̄ c̄ then ch̄ t t̄ m̄ t m̄ u l̄ c do chính Nixon thúc đ̄ y

T̄ Washington Post đăng tít hàng đ̄ u: "NAM VĪ T NAM T̄ Y CHAY HOÀ ĐÀM NGÀY 6 THÁNG 11", và ph̄ n tin t̄ c c̄ a bài báo ghi r̄ ng: "H̄ u qū hành đ̄ ng c̄ a Thī u là làm nḡ i ta nghi nḡ v̄ nh̄ ng n̄ c̄ c̄ a M̄ nh̄ m m̄ cū c th̄ ng thuȳt v̄ i C̄ ng s̄ n đ̄ ch̄ m đ̄ t chī n tranh". Ngày b̄ u c̄ T̄ ng th̄ ng là th̄ Ba, mùng 5-11-1968. Nh̄ s̄ gia n̄ i tī ng Theodore White đã nh̄ n đ̄ nh trong cū n "Vī c t̄ o đ̄ ng nên ngôi v̄ T̄ ng th̄ ng" (The making of the Presidency, 1968):

"Gī nh̄ hoà bình đã hī n nhiên nh̄ m̄ t s̄ th̄ c trong ba ngày chót c̄ a cū c b̄ u c̄ năm 1968, thì Hubert Humphrey có th̄ đã đ̄ c c̄ ; có th̄ ông ta đã là m̄ t T̄ ng th̄ ng thī u s̄ , nh̄ ng dù sao cũng là T̄ ng th̄ ng. Th̄ nh̄ ng, qua nh̄ ng xáo tr̄ n c̄ a ba ngày chót đó, nḡ i ta th̄ y r̄ ng v̄ nḡ ng ném bom b̄ t đ̄ u sáng Th̄ Sáu, ch̄ c không th̄ nào làm nḡ ng đ̄ c máu nḡ i M̄ v̄ n đ̄ Á Châu; và đ̄ lū n qū n chúng đang thū n l̄ i cho Humphrey, b̄ ng nhiên l̄ i nḡ v̄ phía Nixon (22).

Nixon th̄ ng c̄ ch̄ có 43.4% t̄ ng s̄ phī u toàn qū c, so v̄ i 42.7% cho Humphrey, h̄ n nhau ch̄ n̄ a trī u phī u. N̄ u tính cho tròn theo ph̄ ng pháp th̄ ng kê thì m̄ i nḡ i đ̄ c b̄ ng nhau là 43%. Đ̄ lū n cho r̄ ng "n̄ u nh̄ ngày b̄ u c̄ nh̄ m vào Th̄ B̄ y hay Ch̄ nh̄ t (t̄ c là ngay sau ngày nḡ ng oanh t̄ c), thì có th̄ Nixon đã thua. Nh̄ ng giá nh̄ ngày b̄ u c̄ đ̄ c t̄ ch̄ c m̄ t tū n l̄ mū n h̄ n n̄ a, thì Nixon có th̄ còn th̄ ng t̄ m̄ t trī u đ̄ n h̄ n năm trī u lá phī u" (23). Sau này, chính T̄ ng th̄ ng Johnson đã xác đ̄ nh trong cū n h̄ i ký c̄ a ông "The Vantage Point" r̄ ng: "Ngày 1-11-1968, sau khi cho hay là s̄ đi đ̄ Hoà đàm Paris, nhà lãnh đ̄ o Vī t nam c̄ ng hoà l̄ i quȳt đ̄ nh không tham đ̄ . Tôi tin ch̄ c r̄ ng s̄ vī c đó đã làm cho ông Humphrey th̄ t c̄ " (24).

V̄ t chanh b̄ v̄

N̄ u nh̄ tin ông Nixon th̄ ng c̄ có làm ông Thī u hài lòng đôi chút thì nó cũng ch̄ là trong ch̄ c lát. Đ̄ i s̄ Bunker và c̄ B̄ Ngō i giao Hoa k̄ vô cùng b̄ c t̄ c v̄ ông. Ông Thī u cũng c̄ m th̄ y r̄ ng mình đã h̄ i quá tay. Ngày 12-11-1968, T̄ ng tr̄ ng qū c phòng Clark Clifford công khai c̄ nh cáo ông Thī u r̄ ng n̄ u ông không tham đ̄ hoà đàm Paris, Hoa k̄ s̄ hành đ̄ ng m̄ t mình và không c̄ n đ̄ n ông. T̄ New York Times thū t l̄ i vī c ông Clifford đã không

Khi Đệng Minh Tháo Chuy - Phn I - Chng 1: Làm sao thoát khỏi vng lly.

Tác Giả: GS.TS. Nguyēn Tiēn Hng
Thứ Tư: 26 Tháng 5 Năm 2010 02:18

đē nēn đō c sō nōi giōn cōa ông vō viōc ông Thiōu đã chōng lōi cuōc đām phán vào giāy phút chót.

ō Sài gōn, lōi cōnh cáo cōa Clifford lōi đō c giōi thích là Johnson đāng nōi sùng vōi ông Thiōu và có thō quyōt đōnh lōt đō ông. Ông Thiōu kō lōi: "Nōu Johnson lōt đō tōi trō c khi Nixon nhōm chōc, thì cái đó hōn là mōt giōi pháp êm đōp nhōt cho Nixon: ông ta sō khōi phōi đīch thân lōt đō tōi. Tōi đāu có cān cō chính sách cōa tōi vào mōt cá nhân duy nhōt, mà vào chính sách cōa Hoa kō. Tōi biōt chính sách cōa Hoa kō là thōng lōng đō đōt đō c mōt Chính phō liên hiōp ō miōn Nam, chō khōng phōi thōng lōi quân sō. Tōi khōng bao giō có ōo tōng là chính sách Nixon nhōm giúp Miōn Nam thōng Miōn Bōc vō mōt quân sō".

Sau này, khi lên truyēn hình đōc bài diēn vān tō chōc vào ngày 22-4-1975, ông Thiōu còn nhōc lōi rōng: "Vào nhōng ngày vô cùng khó khān năm 1968, áp lōc cōa Mō đē lên chúng ta khōng phōi là nhō?"

Viōc ông Thiōu lo ngōi vō đōo chính sau khi Nixon đōc cō cũng khōng hōn là khōng có lý do. Tác giō Seymour Hersh trong cuōn "The Price of power", sau khi đūc kōt các tài liōu vō vō này cho hay rōng sau cuōc bōu cō 1968, chính ông Kissinger đã báo đōng cho phōa Nixon vō mōu đō cōa Clark Clifford và cōnh cáo: "Nōu ông Thiōu chōu chung mōt sō phōn vōi ông Diēm thì tōt cō các dân tōc trên thō giōi sō nghī rōng làm kō thù cōa Mō có thō là nguy hiōm, chō làm bōn vōi Mō chōc chōn là chōt" (25).

Mōt tuōn lō sau khi bōu cō, ngày 11-11-1968, Nixon tuy đã thōng nhōng chōa chính thōc nhōm chōc (ngày 20-1-1969 mōi đāng quang) đã tōi thām Johnson tōi Bōch Cung và đō c hōng đōn vō chính sách đōi ngoōi. Cuōi phiên hōp, khi bàn vō Viōt nam, Nixon tuyên bō: "Chính phō Johnson khōng nhōng có thō hành đōng nhân danh chính quyōn hiōn nay mà còn nhân danh cō toàn quōc, và nhō thō có nghīa là nhân danh cō chính quyōn (cōa Nixon) sōp tōi nōa". Khi tin này đō c công bō, báo chí lōp tōc giōi thích câu phát biōu cōa Nixon là chính Tōng thōng tân cō cũng đã bōt đōu "làm áp lōc" đōi vōi ông Thiōu (26).

Và đūng nhō vōy, chō vài ngày sau khi Nixon thōng cō, cō vōn cōa Nixon là Mitchell đã đōn thoōi yēu cōu bà Chennault nói vōi ông Thiōu là "nēn tham đō ngay các cuōc hoà đām ō Paris". Bà vô cùng tōc giōn, cho rōng Nixon đã phōn bōi. Bà còn nhō trō c ngày bōu cō, Mitchell đã gōi các cuōc hoà đām ō Paris là "giō mōo", xúi ông Thiōu đōng tham đō, lúc nào cũng giōc "hāy cō thō" (please hold on!) mà bāy giō lōi trō mōt, cho viōc gōi đōi diēn tham đō là quan trōng. Thō nhōng, Nixon đã lên lōng ngōa rōi, bāy giō đāu còn cōn ai nōa! "Đōng ta, ta cō đī", Nixon trōc chō phóng tōi đīch (27).

Chú thích:

- (1) Leslie Gelb and Richard Betts, The Irony of Vietnam, trang 160-161.
- (2) Leslie H. Gelb and Richard K. Betts, The Irony of Vietnam, trang 170.
- (3) Harry G. Summers, "Turning point of the war" in David Zabecki, Vietnam, A Reader, trang 240.
- (4) Leslie H. Gelb and Richard K. Betts, Irony of Vietnam, trang 171; và Harry Summers, "Turning point of the war", trang 231.
- (5) Harry Summers. "Turning point of the war", trang 235.
- (6) Phōng vōn Tōng thōng Nguyēn Vān Thiōu, 3-5-1985.
- (7) Phōng vōn bà Anna Chennault, 5-5-1985.
- (8) Vō đīm này, nēn đōc thêm: Bui Diēm, The Jaws of history, trang 235-246
- (9) Phōng vōn bà Anna Chennault, 23-2-1986.
- (10) Phōng vōn bà Anna Chennault, 5-5-1985.
- (11) Anna Chennault, The Education of Anna Chennault, do Seymour Hersh trích đōn trong The

Khi Địch Minh Tháo Chạy - Phần I - Chương 1: Làm sao thoát khỏi vùng lầy.

Tác Giả: GS.TS. Nguyễn Tiến Hoàng
Thứ Tư, 26 Tháng 5 Năm 2010 02:18

- price of power, trang 21; cũng nên đọc Stanley Karnow, Vietnam: a history, trang 585-586.
- (12) Stanley Karnow, Vietnam: a history, trang 586.
 - (13) Lyndon B. Johnson, The vantage point, trang 520-521.
 - (14) Lyndon B. Johnson, The vantage point.
 - (15) Lyndon B. Johnson, The vantage point, trang 524.
 - (16) Richard Nixon, Memoiry trang 326.
 - (17) Richard Nixon, Memoiry, trang 327.
 - (18) Theodore H. White, The making of the President 1968, trang 446.
 - (19) Nói chuyện với Tổng thống Thiệu, 25-11-1976.
 - (20) Nói chuyện với Tổng thống Thiệu, 25-11-1976.
 - (21) Tổng thống Johnson đã đi đến đàm với Địch Bunker: Bunker cam đoan rằng Sài Gòn sẽ gởi phái đoàn tham dự hoà đàm Paris mặc dù John Negroponte, một chuyên viên chính trị nổi tiếng Việt, đã tiên đoán ngược lại. Phỏng vấn Richard Holbrooke, 26-4-1985. (Holbrooke thời đó là một chuyên viên cấp thấp, làm việc cho Averell Harriman tại Hoà đàm Paris).
 - (22) Theodore White, The making of the President 1968, trang 447.
 - (23) Theodore White, The making of the President 1968.
 - (24) Lyndon B. Johnson, The vantage point, trang 548-549.
 - (25) Seymour Hersh, The vantage point, trang 22-23.
 - (26) Washington Post, 12-11-1968.(27) Phỏng vấn Anna Chennault, 2-3-1986.

hết: Phần I - Chương 1, xem tiếp: [Phần 1 - Chương 2](#)